

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Hvem er den falske Prophet? Hvem forvirrer Folket? Svar til Recensenten i Litt. Tid. No. 12 og 13

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 25. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1814_229-txt-shoot-idm904.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

At nu de haardeste Taler kan udstrømme fra det kiærligste Hjerte, det er vist, dersom Propheterne talde Guds Ord, dersom Jesus var Guds Søn, thi at de saavel som Apostlene straffede Guds og Sandhedens Fiender i de allerstærkeste, mest fordømmende Ord, det er upaatvivleligt, og dersom Bibelen da har Ret, maa Rec. have stor Uret i den Paastand, at naar kun Sandheden fremstilles i sin Klarhed, kan Beskyldningerne mod de Vildfarende for det meste ganske bortfalde, hvis han ellers forstaaer ved Vildfarende Sandhedens *Modstandere*. Dog det gjør han vel ikke, thi ellers maatte hans Recensjon vidne om et saare ukærligt Hjerte, da Beskyldninger ere visselig ei sparede mod mig, Tingen er da kun, hvem jeg har talt haardt om, Guds og Sandhedens eller mine egne Modstandere. Hvorledes jeg har svaret og dømt dem, der siden 1810 ere optraadte imod mig og have gjort mig megen Uret, det veed Man, 26og det er dog nok umuligt, at den Mand, der er skaansom mod dem som haane og opirre ham, skulde af Ukiærlighed fælde haarde Domme over de længst Hensovne eller Andre, som aldrig fornærmede hans Personlighed. Kan Dette, ja kan al min Skrift ei vidne for de Retsindiges Hjerter, at der er Kiærlighed i mit, at jeg er ligesaa bange for at laste Guds Venner, som for at rose Hans Fjender, nu, saa fradømme Man mig Kiærlighed, men tonede hint Vidnesbyrd i Guds frygtiges Hjerter, følte disse nogensinde i dyb og andægtig Rørelse, at min Sang og Tale var udstrømmet af et rørt Hjerte, var oplivet af Kiærlighed til Gud og Brødrene, nu saa vogte de sig vel, ikke at dømme efter Skinnet, ei at mene, naar en Dom tykkes dem for haard, at Ukiærlighed fældte den, men betænke, at paa en Tid, da det giælder om, enten Christendom skal vende tilbage i sin Reenhed, eller forsvinde fra os, maa der dømmes haardere om mangen Haltende som gjaldt for en Ledsager, end det ellers gjordes Behov, betænke, at jeg dog stundom kan have seet rettere end de, og endelig betænke om de selv, uagtet de vaage og bede, ere undtagne fra Menneskets Lod at feile. Man komme dog ihu, hvor skarpe Ord de gamle Fædre have talet om dem som fore vild fra Christus og forvildede deres Brødre, Man komme dog ihu, at Ingen talde skarpere end Morten Luther, at det ei blot var Paver og Scholastiker og Christendommens aabenbare Modstandere han 27lastede saa strængt, men alle de Kirkefædre som ikke holdt haardt ved Bibelens Ord, Erasmus og Zwingel og Oecolampad! Man spørge sig selv, om Man derfor tør fradømme de tro Guds Tjenere der opoffrede alt Jordisk for Guds Sag og deres Brødres Vel i Tid og Evighed, fradømme dem Kiærlighed, ja Man spørge sig selv om de, uden Strængthed, kunde udrettet deres beskikkede Gierning, kaldt deres Brødre tilbage, fra Vildfarelse og Tro paa Menneskebud, til Bibelen, til ægte, eenfoldig Christendom. Giør Man Dette, og det bør hver Christen gjøre, da skal Man vist ei staae Fare for at blændes og forvirres ved det Skrig om min Ukiærlighed, som jeg tør sige baade min Tale og mit øvrige Levnet modsiger. Jeg kan have dømt Enkelte for strængt, skiøndt jeg sandelig ei veed det, skiøndt jeg veed og kan vidne, at jeg dømte adskillige Mænd læmpeligere end jeg nu turde, fordi jeg ei var vis i min Sag, men Ingen vil sørge mere derover end jeg, om det befindes saa, Ingen skal ivrigere tale de Fornærmedes Sag imod mig end jeg selv. Herre Gud! det er dog alt hvad et skrøbeligt Menneske kan gjøre i dette Stykke, og jeg erkiender mig jo for et skrøbeligt Menneske, men skulde denne Bevidsthed afholde os fra at tale, da maatte Løgneren vinde. I mit Gienmæle har jeg sagt mere herom og ved at forsvare nogle af de mest anfægtede Domme, viist den Retsindige, at jeg ei dømte letsindig. Havde mit større Forsvar kunnet udkomme skulde det end være klarere, men Gud vil lade Sandhed aabenbares i Sin Tid og Hans Venner vil ikke dømme Noget for tidlig, men bide, til Herren kommer med Lyset. Den eneste Mand 28om hvilken Rec. søger at udvikle, min Dom maa være falsk og uretfærdig, er den naturfilosofiske Digter Hardenberg, bekiendt under Navnet: Novalis. Jeg vilde ønske han havde Ret, thi ligesom jeg har sagt, at herlige Toner klang fra denne Digtters Harpe før Strængene brast, saaledes bekiender jeg villig, at Man i hans Sang bevæges ved enkelte dybe og christelige Toner, men naar Man seer nærmere til, da er det aabenbart, at Christendommen stod for ham som en Samling af favre Myther, mod hvilke han kun i Øieblikke bøiede sig med en sværmende Tro, og ellers spillede med, indtil Aandens Syner aldeles forvirredes for ham, som Man seer af hans Aphorismer, hvor der imellem enkelte herlige Glimt er, som Man veed, meget der bærer Forrykthedens Stempel. Hans tilligemed Tiecks og Verners Arbejder have havt saa stor Indflydelse paa de bedst Begavede, især i Tydskland, dog og tildels hos os, og de tjene saa saare til at oplyse Naturfilosofiens Beskaffenhed og den Slags Religjøsitet, den anbefaler og elsker, at de i en Skildring af Tiden ligesaa lidt kunde forbigaaes uden Dadel, som uden Omtale.